

Bassinbrug, Maastricht

Quicksan

november 2024

Ziegler | Branderhorst

Inhoud

Inleiding

1. Historische analyse

2. Bredere context Sphinxkwartier

3. Ruimtelijke varianten

- Bassinbrug behouden
- Bassinbrug vergroenen
- Bassinbrug vervangen (nieuwe fiets- en voetgangersbrug)
- Bassinbrug vervalt

4. Conclusies / aanbevelingen

Inleiding

Quickscan Bassinbrug

In deze studie staat de vraag centraal wat de ruimtelijke kansen zijn als niet alleen het autoverkeer, maar ook de OV-as van de Bassinbrug afgehaald wordt. Daarvoor is niet alleen gekeken naar de ruimtelijke effecten van de inpassing van de ov-as, en de consequenties voor de ietser, voetganger en auto. Maar juist ook naar de ontwikkeling van de stedelijke openbare ruimte in de brede zin. Ontstaan er kansen voor het vergroten van de omgevingskwaliteit, zoals bijvoorbeeld vergroenen, waardoor het Bassin zich kan ontwikkelen tot de centrale ontmoetingsplek binnen het Sphinxkwartier? Met een kwaliteit die als motor voor de volgende fases van ontwikkeling fungeert? De ontwikkelingskansen en aantrekkelijkheid van Landbouwbelang, Sappi-zuidwest, de Sphinxnoord en zelfs de Wilhelminakade kunnen daarmee worden vergroot.

De studie schetst eerst het kader voor de studie door een blik op het verleden, en een (mogelijke) toekomst voor het Sphinxkwartier als geheel te tonen.

Het hart van de studie bestaat uit de beschrijving en verbeelding van de 4 onderzochte varianten, en wat die al dan niet voor kansen bieden voor de gebiedsontwikkeling rondom het Bassin. Variant 1 gaat uit van het ov over de Bassinbrug en de varianten 2, 3 en 4 gaan uit van de verlegging van het ov-as van de Bassinbrug naar de Verlengde Maasboulevard.

De studie sluit met aanbevelingen over de kansen, maar ook over de vervolg opgaven.

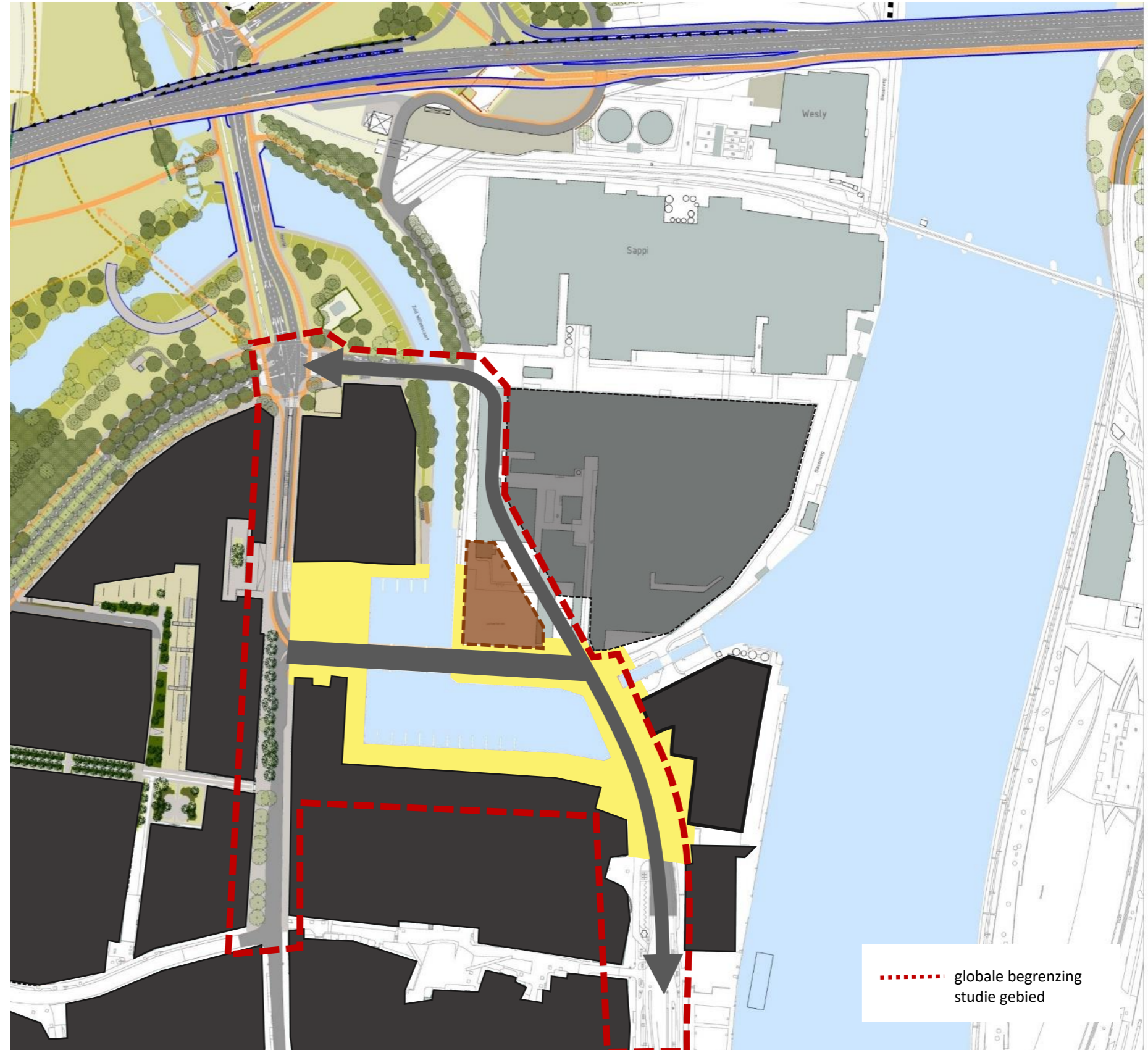
Foto huidige situatie bassinbrug gezien vanuit de Sphinx fabriek

Inleiding

Quicksan Bassinbrug

In de afbeelding is het studie gebied waar de quickscan betrekking op heeft (gehad) rood omkaderd. Als gevolg van de verlegging van de ov-as van Markt naar Bassinbrug moeten Boschstraat-noord, Bassinbrug en Maasboulevard en van Hasselkade sowieso ingrijpend worden aangepast. Alternatieven via Verlengde Maasboulevard en Boschstraat-noord leiden tot aangegeven gebied waar de openbare ruimte en inpassing verkeersstructuur integraal onderzocht is.

Benadrukt moet worden dat het een eerste verkenning betreft naar varianten om ruimtelijke kansen en vervolg opgaven te benoemen. Ontwikkelingen in de omgeving zijn ingemonteerd om een globaal eindbeeld te geven. De vier geschetste varianten zijn dan ook zeker geen uitgewerkte plannen. Na een eerste verkenning en selectie is nader overleg, onderzoek en uitwerking aan de orde.

Illustratie studiegebied

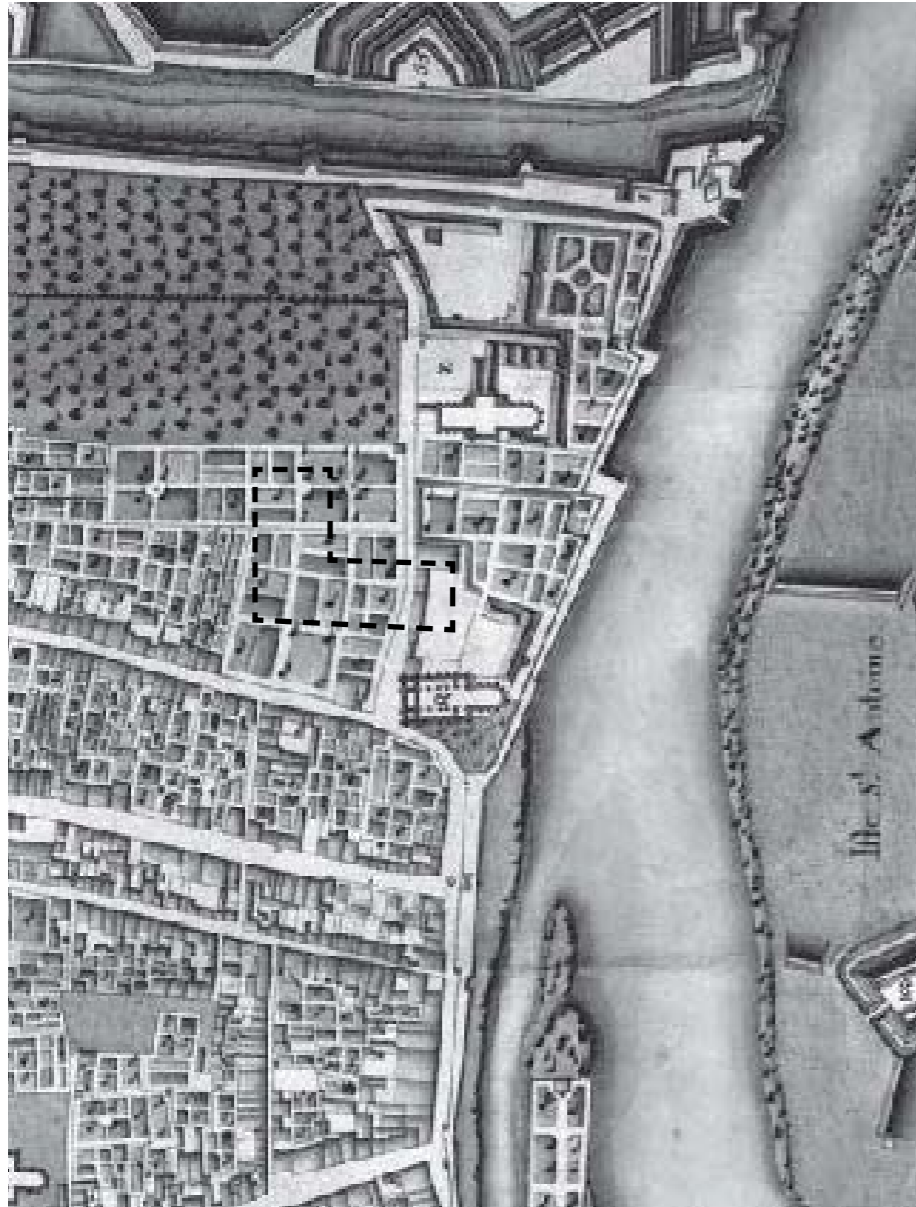
1. Historische analyse

1. Historische analyse

Klooster de Biesen

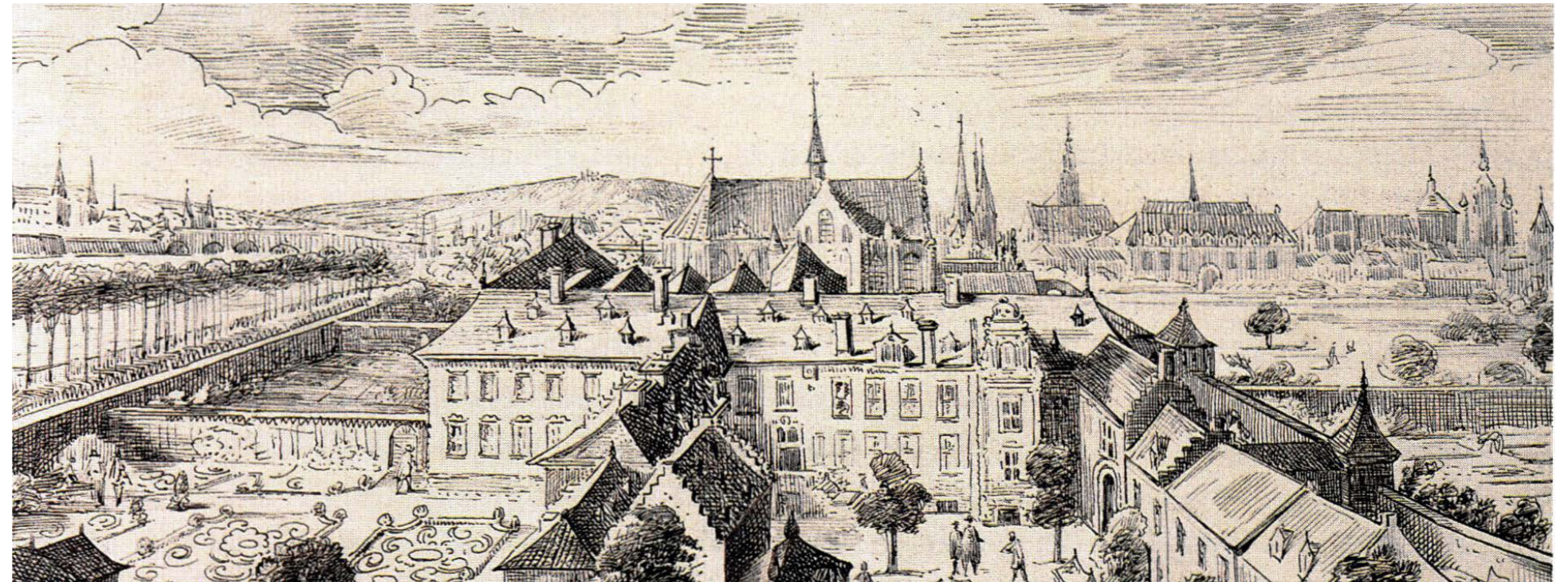
tot ca. 1825

Klooster en tuinen

Historische kaart ca. 1800

In het verleden bestond het noordelijke deel van de stad binnen de vesting vooral uit klooster-complexen en stadslandbouw. In het Lommelengebouw zijn nog sporen uit die tijd terug te vinden.

Tekening van Klooster de Nieuwe Biesen met stad op de achtergrond, Romeyn De Hooghe, ca. 1700

Ingezoomde plattegrond van klooster met tuinen en boomgaard

Maquette van klooster met boomgaarden

Bassin met fabrieken

1825 - 1978

Bassin met fabrieken

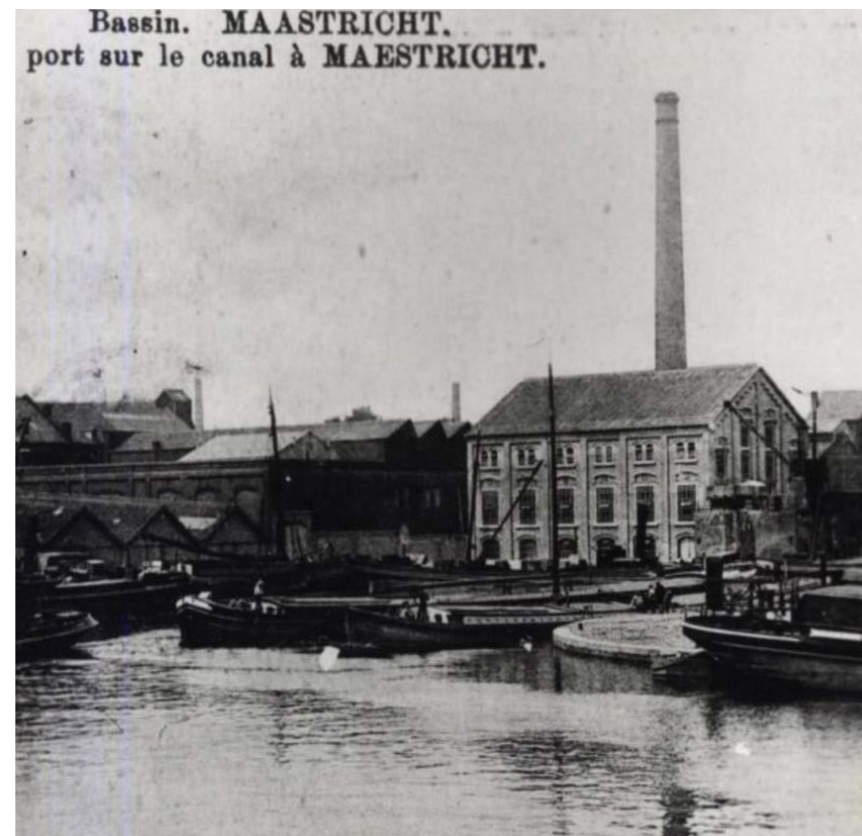

Historische kaart ca. 1914

Vanaf het midden van de 19e eeuw was dit de plek waar de industrialisatie van de stad plaatsvond. De aanleg van het Bassin, de Zuidwillemsvaart, het kanaal naar Luik en het goederenemplacement waren de basis van sterke economische groei. Extra ruimte ontstond door het ontmantelen van de vesting.

Tekening van Bassin met pakhuizen, een lage en hoge kade en vaarverkeer met de stad op de achtergrond ca. 1840

Open zicht op ketelhuis aan de bassin, ca. 1950

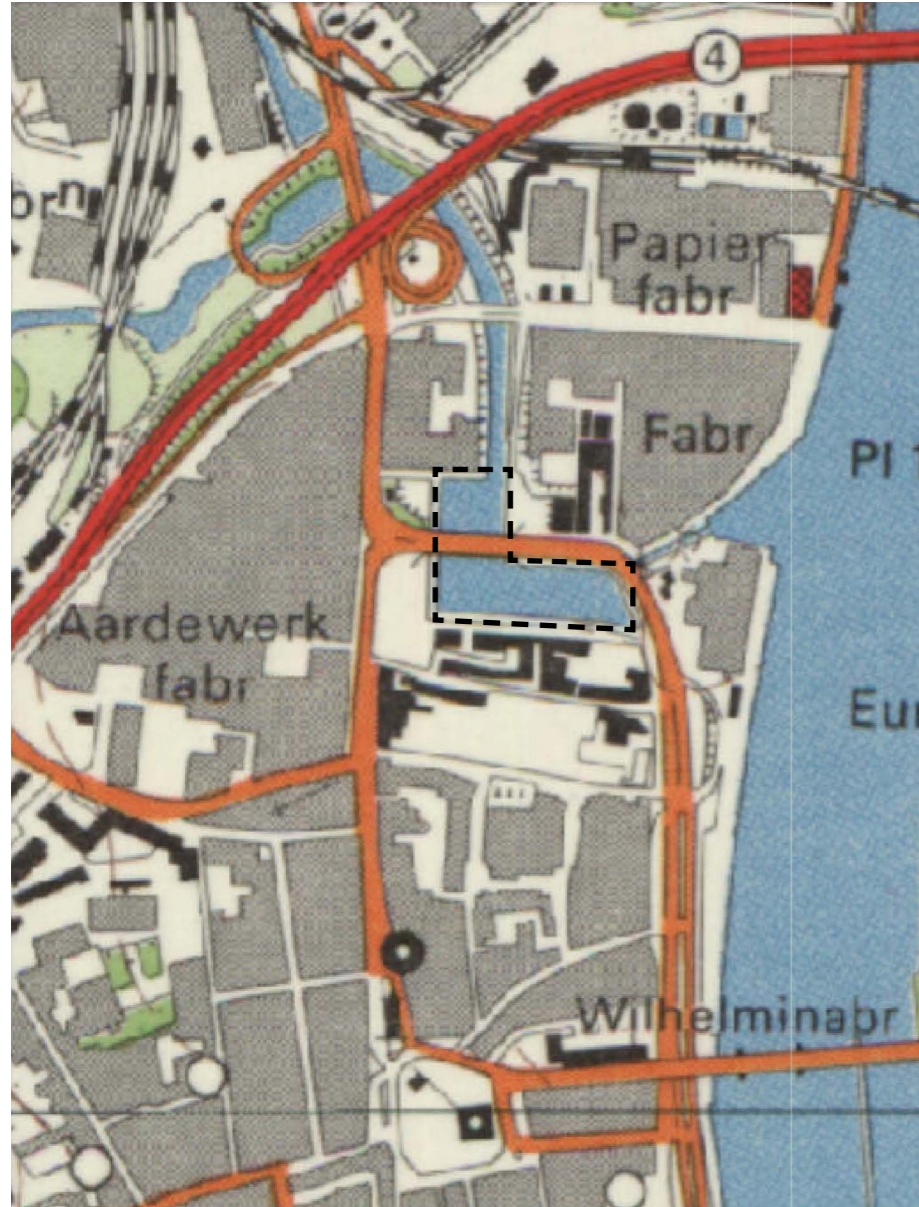

Bassin met vervallen panden Spinxfabriek op de achtergrond, ca. 1978

Bassinbrug

1979 - heden

Brug doorkuist bassin

Historische kaart ca. 1990

Bij de modernisering van de binnenstad vanaf de jaren 60 stond autobereikbaarheid van Markt en kades centraal. Lang was de Wilhelminabrug de belangrijkste ontsluiting voor gemotoriseerd verkeer. De aanleg van de Bassinbrug eind jaren '70 dwars door de haven past in het grootstedelijk denken van die tijd. Voor de aanleg werden delen van de Sappi bebouwing afgebroken. En het complex lag niet meer aan de haven.

Bassinbrug belemmerd zicht op pakhuizen panden, heden

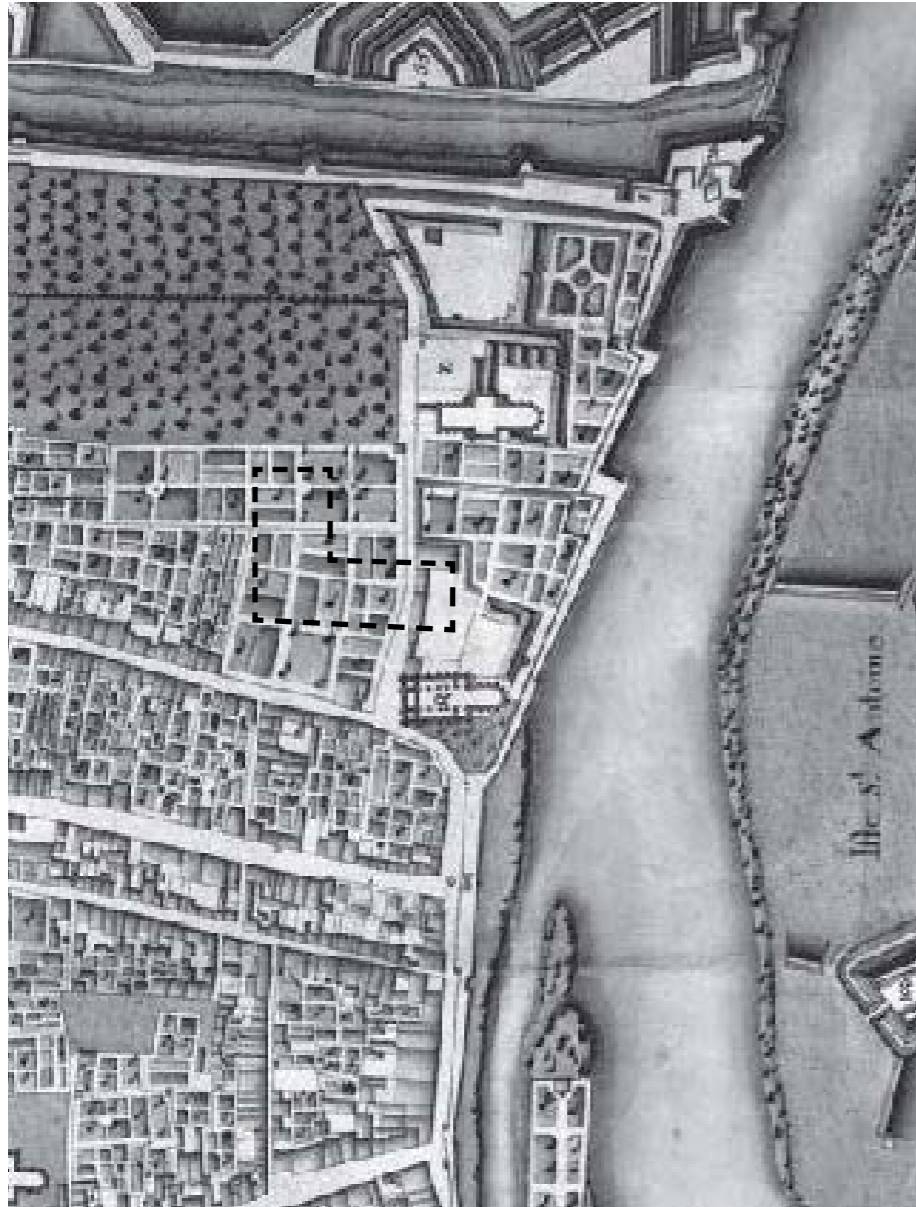
Bassinbrug belemmerd zicht op Ketelhuis, heden

Aanleg van bassinbrug en gesloopte panden ca. 1979

Overzicht

Klooster de Biesen

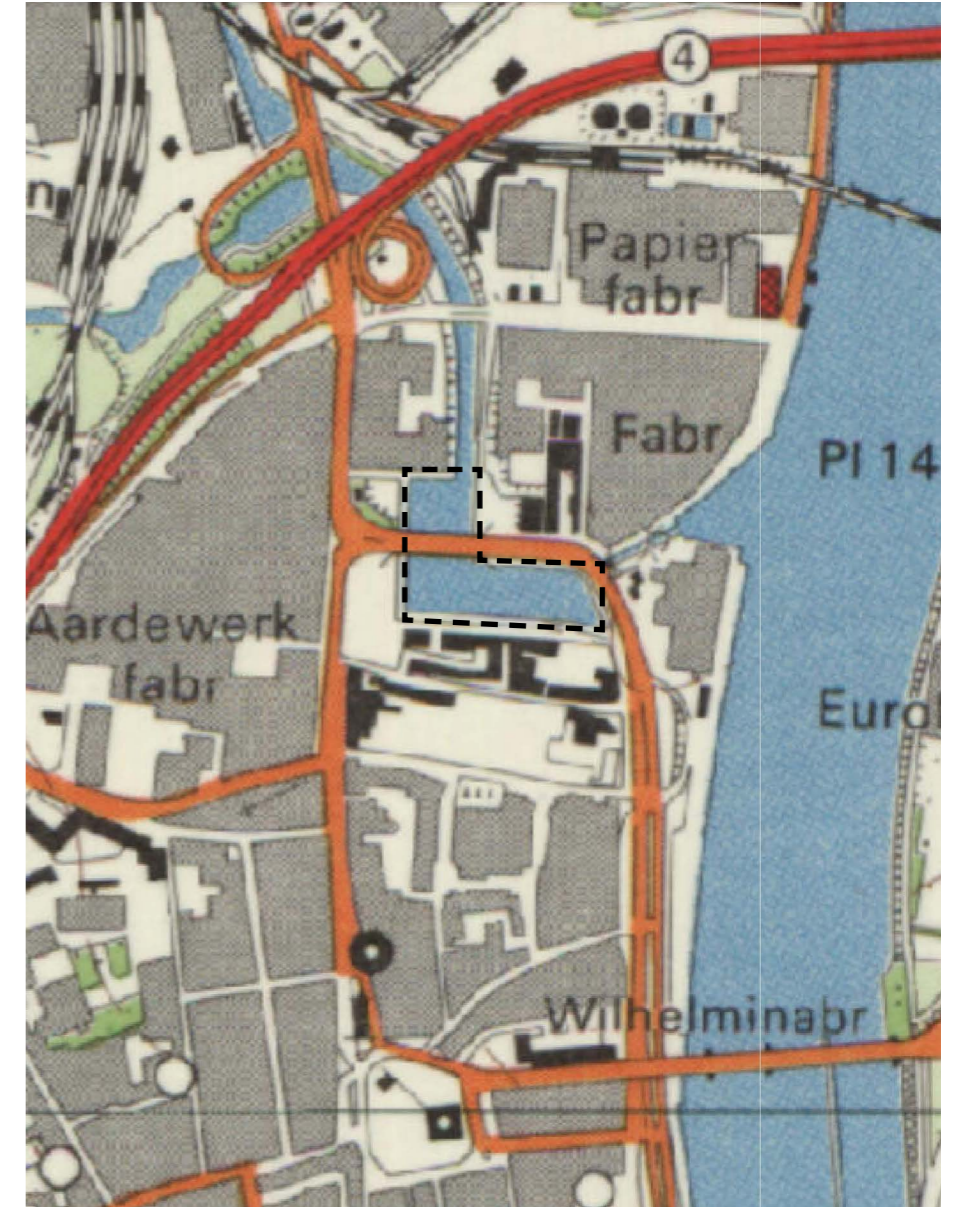
tot ca. 1825

Bassin met fabrieken

ca. 1914

Brug doorkuist bassin

vanaf ca. 1990

2. Bredere context Maasoevers

Context

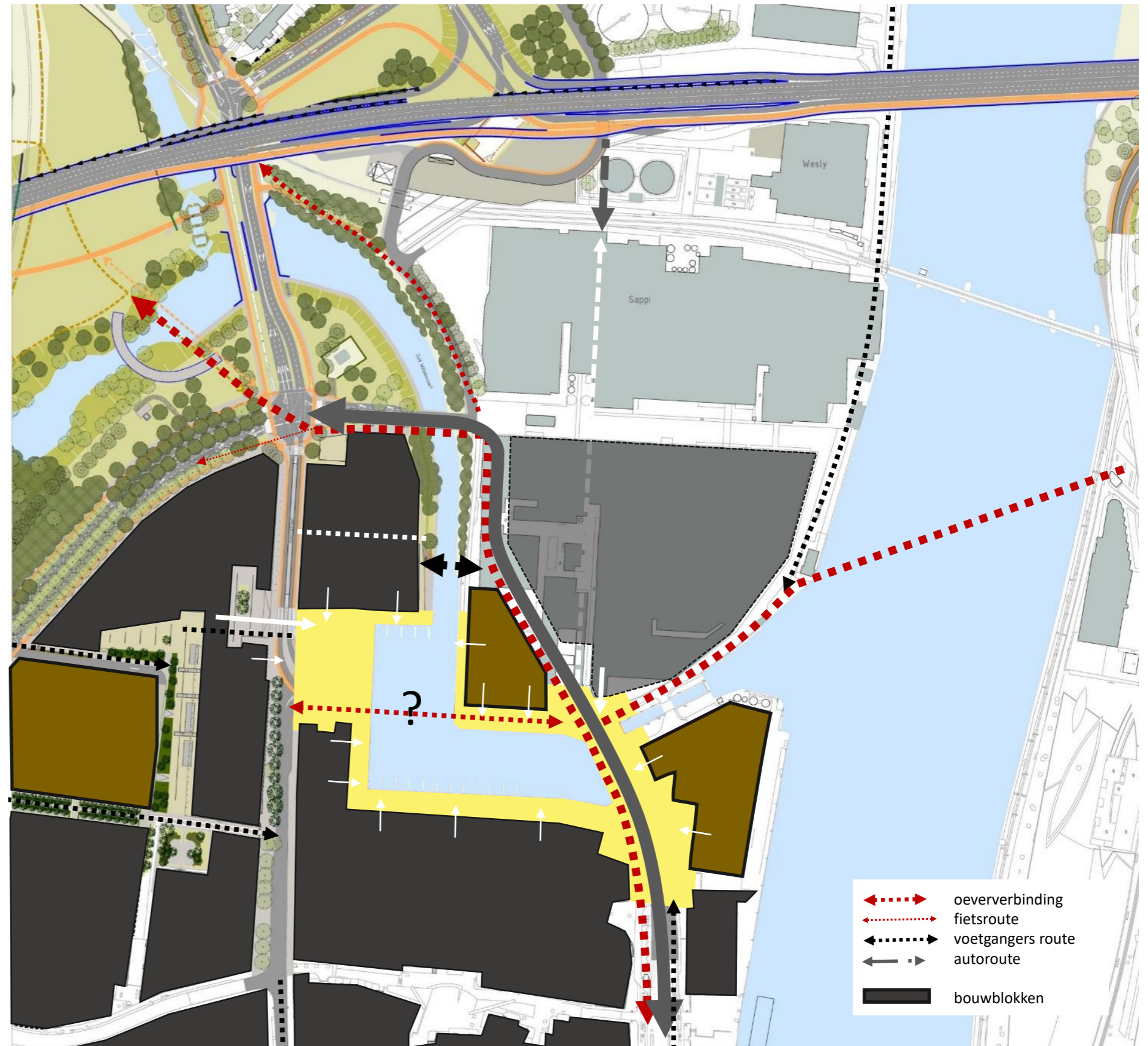
Ontwikkelingen Sphinxkwartier

Rondom het Bassin is een volgende fase van ontwikkeling ingezet. Met het besluit tot herontwikkeling van het Landbouwbelang en het doortrekken van de Maasboulevard over het Sappi-terrein ontstaat de kans het Sphinxkwartier daadwerkelijk aan de Maas te leggen. Het Bassin wordt daarmee ook de centrale openbare ruimte waar gebruikers en bezoekers van het gebied kunnen verblijven en elkaar ontmoeten. Daarmee komt een van de hoofdpogingen van het Belvédère gebied, de ontwikkeling van een uniek en aantrekkelijk binnenstedelijk gebied om de binnenstad op te rekken en daarmee te ontlasten binnen handbereik.

Fiets- en voetgangersroutes door het gebied spelen een cruciale rol om de verschillende deelgebieden met elkaar te verbinden. Aantrekkelijke routes naar Frontenpark en Maasoeveren kunnen de leef- en verblijfskwaliteit van het gebied sterk verhogen.

De afbeelding toont de drie in voorbereiding zijnde ontwikkelingslokaties: Landbouwbelang, Sappi-zuidwest en het sluitstuk van de Sphinx/Sphinx-noord. Het samenstelsel van hoge en lage kades, de sleephelling en sluis 20 geven de openbare ruimte (geel in afbeelding) een uniek karakter. De kwaliteit van het wonen en werken in de bebouwing rondom het Bassin wordt sterk bepaald door de wijze waarop het verkeer wordt ingepast en de rol die de Bassinbrug daarin speelt.

Met de beoogde nieuwe Maasoeververbinding ontstaat een snelle en veilige verbinding met de stationsomgeving en daarmee naar de regio.

illustratie beoogde toekomstige ontwikkelingen omgeving Bassin

Ontsluiting Sphinxkwartier

Plannen Maasoevers Maastricht, 2030

Kansen en opgaven

Kansen en opgaven

- Met het aanpassen van de verkeersinfrastructuur en het uitwerken van de openbare ruimte proberen we het volgende te bereiken:
- Veel minder autoverkeer in de Boschstraat, Maagdendries en omgeving Bassin
- Boschstraat Noord teruggeven aan het stedelijk leven: veiliger en prettiger situatie voor fietser en voetgangers door bredere trottoirs, en ingangen Timmerfabriek en Sphinxnoord aan Boschstraatzijde weer mogelijk
- Realiseren van aantrekkelijke wandel- en fietsroutes naar Sphinxkwartier en binnenstad
- Fietsbrug route tussen Sphinxkwartier en stationsgebied op termijn mogelijk maken
- Realisatie dynamisch stedelijk gebied rondom Bassin en Boschstraat als verbindende schakel tussen Binnenstad en Sphinxkwartier;
- Het versterken van de wisselwerking tussen aanwezige functies
- Sterke verhoging van de verblijfskwaliteit rondom het Bassin

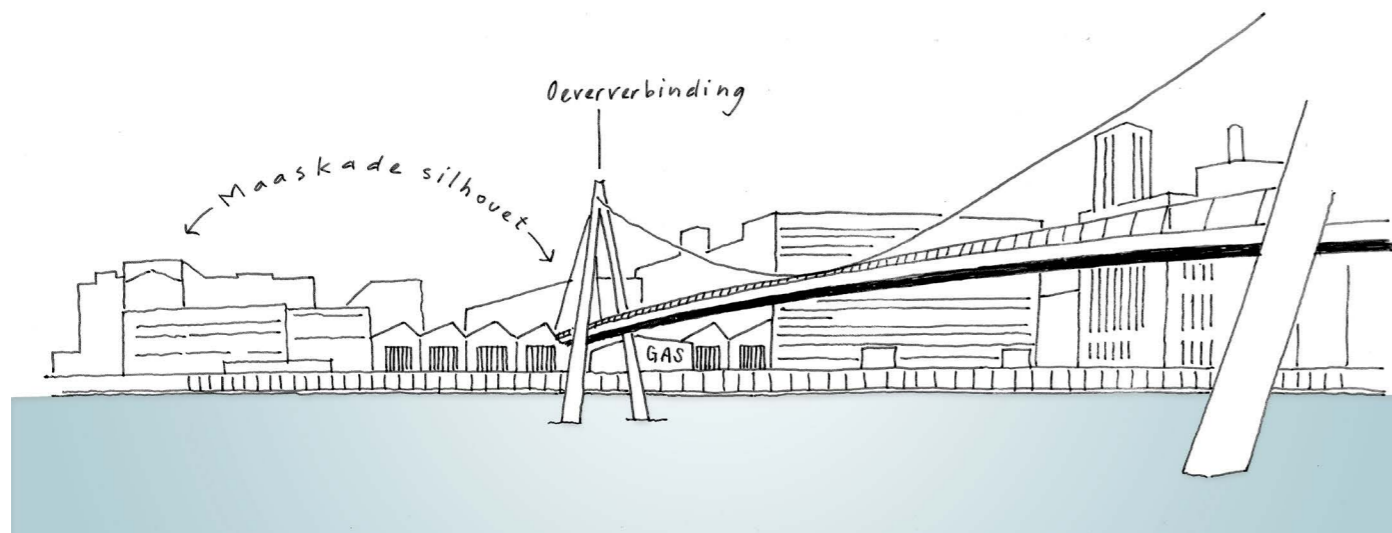
Kenmerken uitwerking alle

varianten:

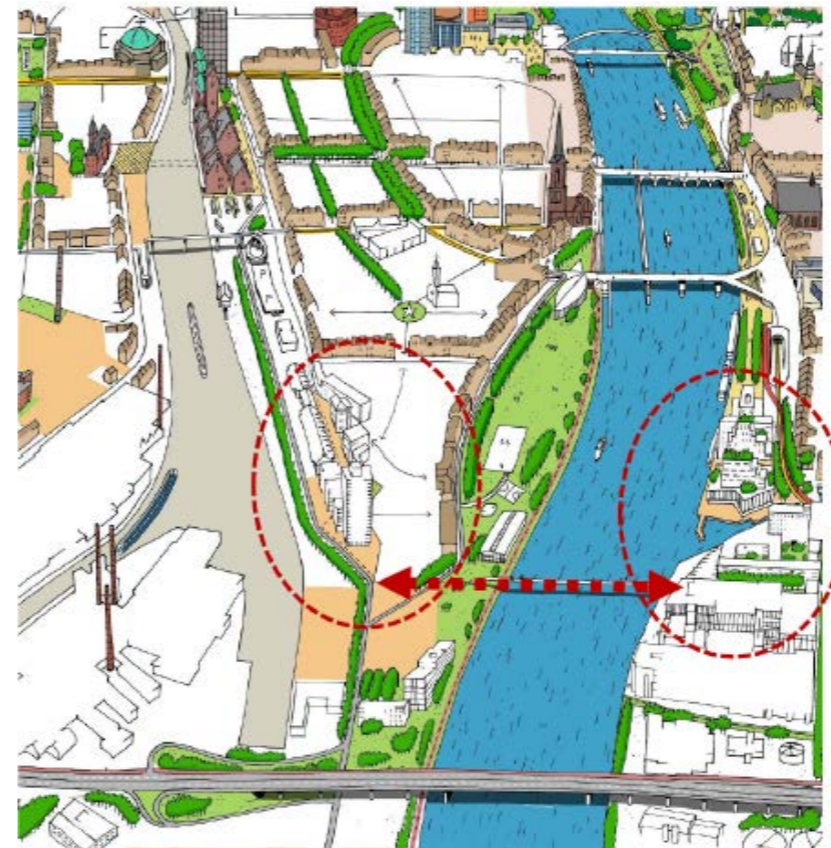
- Herprofilering Boschstraat-noord; verbreden trottoirs en versmallen rijbaan. Kansen vergroening onderzoeken
- Opheffen verkeersregelinstantie Boschstraat/Bassinbrug + compacte T-aansluiting
- 2-richtingen fietsverkeer langs verlengde Maasboulevard
- Busbaan / herinrichten Maasboulevard en van Hasselkade
- realisatie tegenstations van Hasselkade en Boschstraat
- Helling zoveel mogelijk vergroten en vergroenen richting havenmeestersgebouw

illustratie fijnmazig voetgangersnetwerk middels nieuwe brug over Zuidwillemsvaart naar cultuurcluster

illustratie gewenste verbinding Sphinxkwartier stationsomgeving

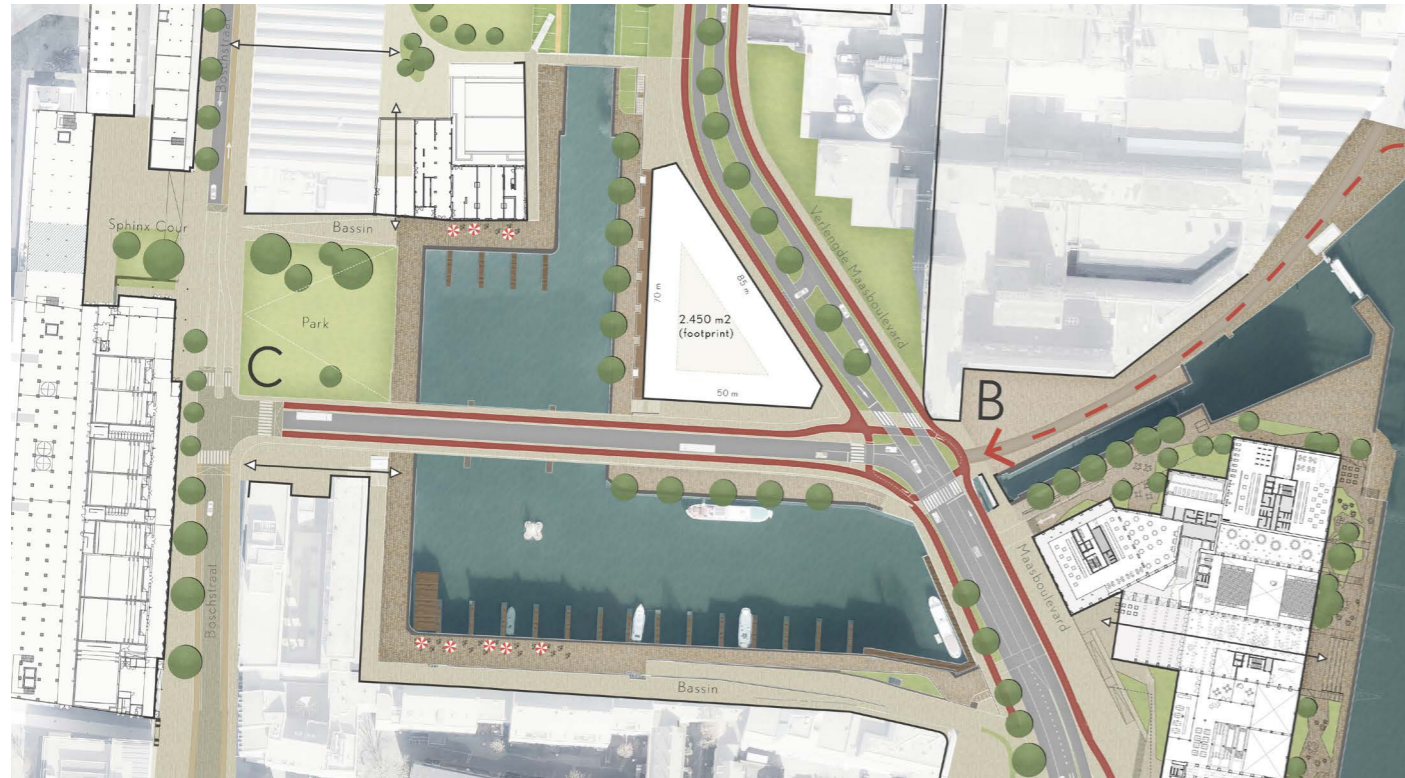
illustratie gewenste verbinding Sphinxkwartier stationsomgeving

3. Ruimtelijke varianten

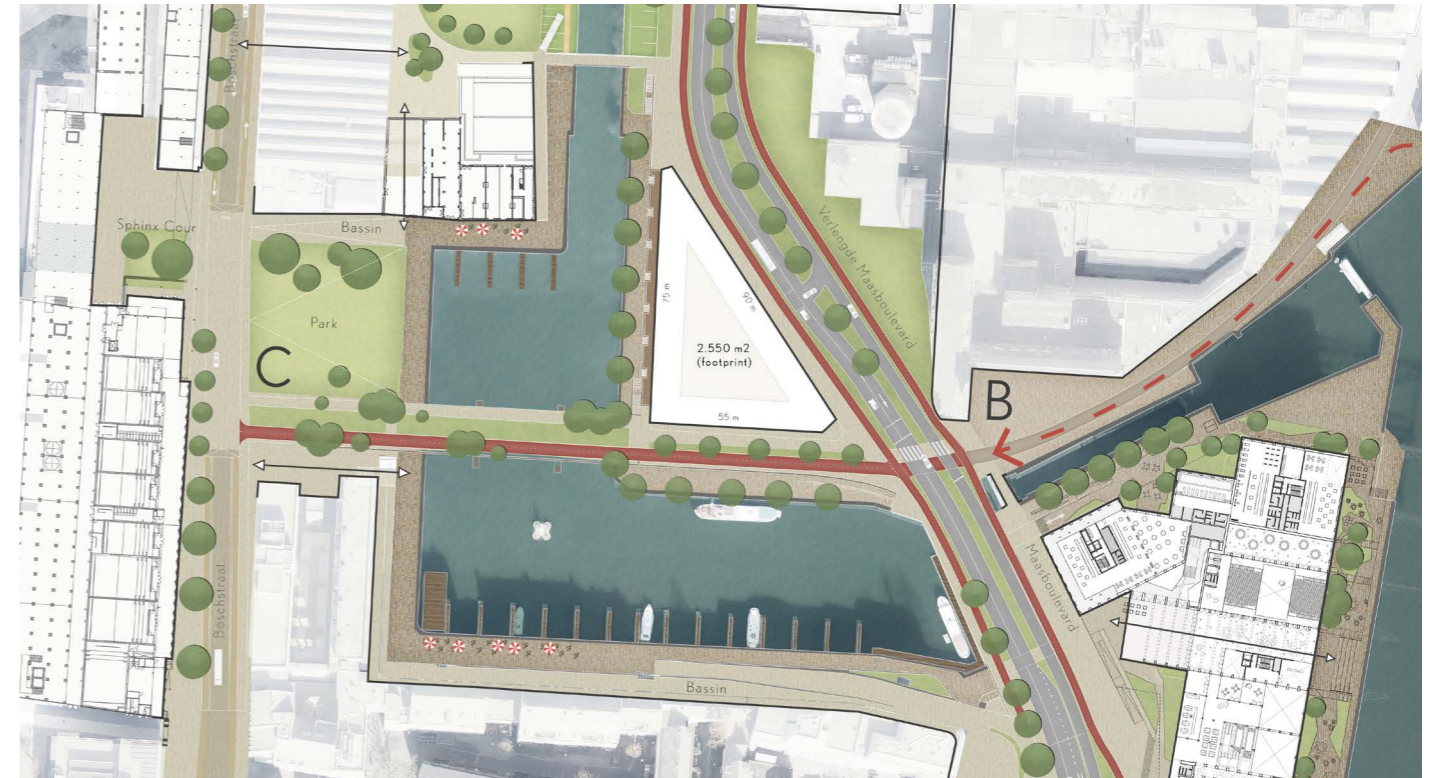
1. Bassinbrug behouden
2. Bassinbrug vergroenen
3. Bassinbrug versmallen (nieuwe fiets- en voetgangersbrug)
4. Bassinbrug vervalt

3. Ruimtelijke varianten

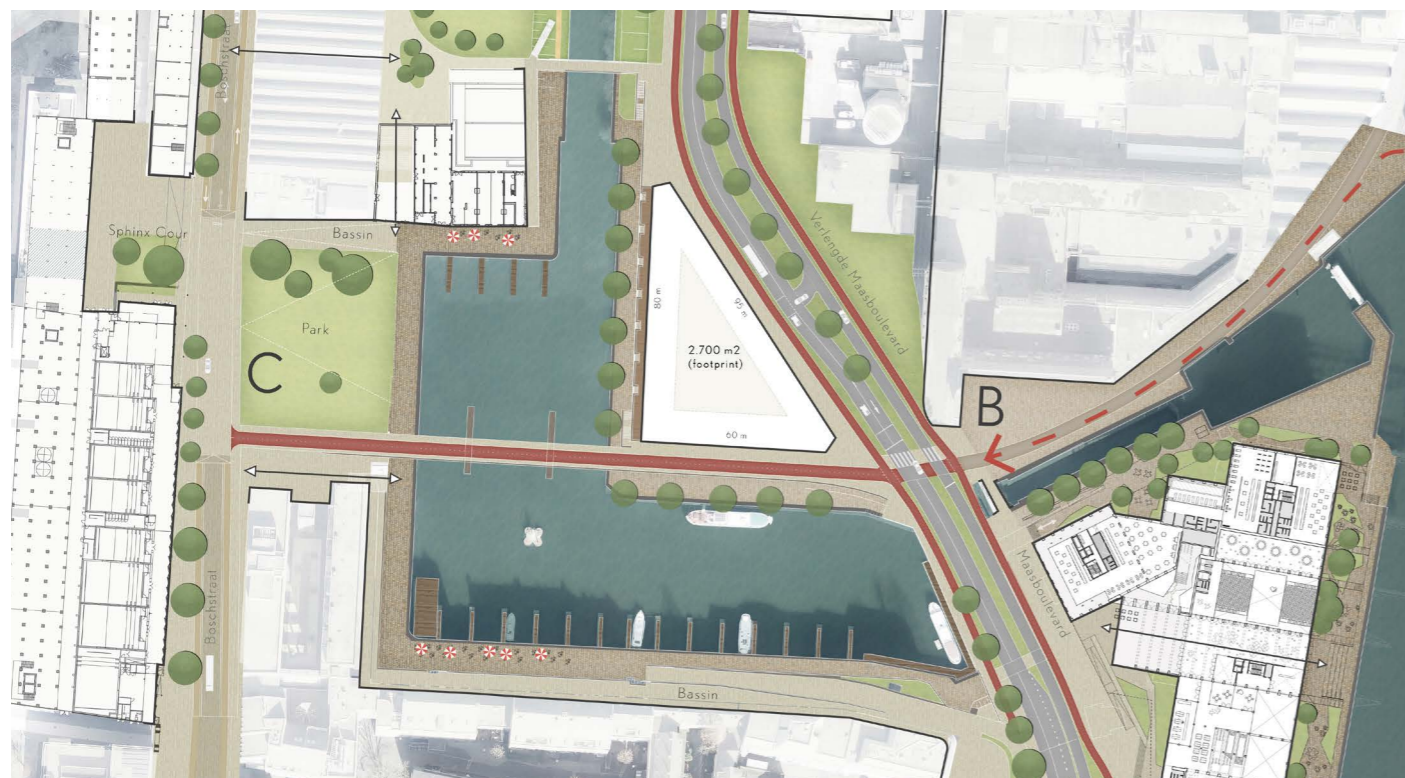
Vier varianten voor de bassinbrug

Variant 1: Bassinbrug behouden

Variant 2: Bassinbrug vergroenen

Variant 3: Bassinbrug vervangen door nieuwe fiets- voetgangersbrug

Variant 4: Bassinbrug vervalt

Variant 1: Bassinbrug behouden

2D visualisatie

De bus blijft rijden over de Bassinbrug en is dus toegankelijk voor het ov in twee rijrichtingen, maar wordt autovrij en biedt openbaar vervoer meer ruimte voor fietsers en voetgangers. De verkeersfunctie blijft dominant aanwezig in het gebied en draagt daardoor niet bij aan de gewenste verbetering van de ruimtelijke kwaliteit rondom het Bassin en geeft ook niet de gewenste kwalitatieve impuls aan de gebiedsontwikkeling Belvédère. Het woonblok dat gerealiseerd kan worden is beperkt qua omvang en ligt ingesloten tussen 2 wegen namelijk de verlengde Maasboulevard en de Bassinbrug.

Ruimtelijk

- Bassin blijft gedomineerd door infrastructuur/verkeer,
- Basinbrug blijft fysieke en visuele barriere
- Boschstraat Noord biedt meer ruimte voor beleving van de omgeving
- Compact woonblok mogelijk, kleinste programma
- Zuidkade Sappi niet direct aangesloten op nieuwbouw en middels functies geactiveerd

Bus

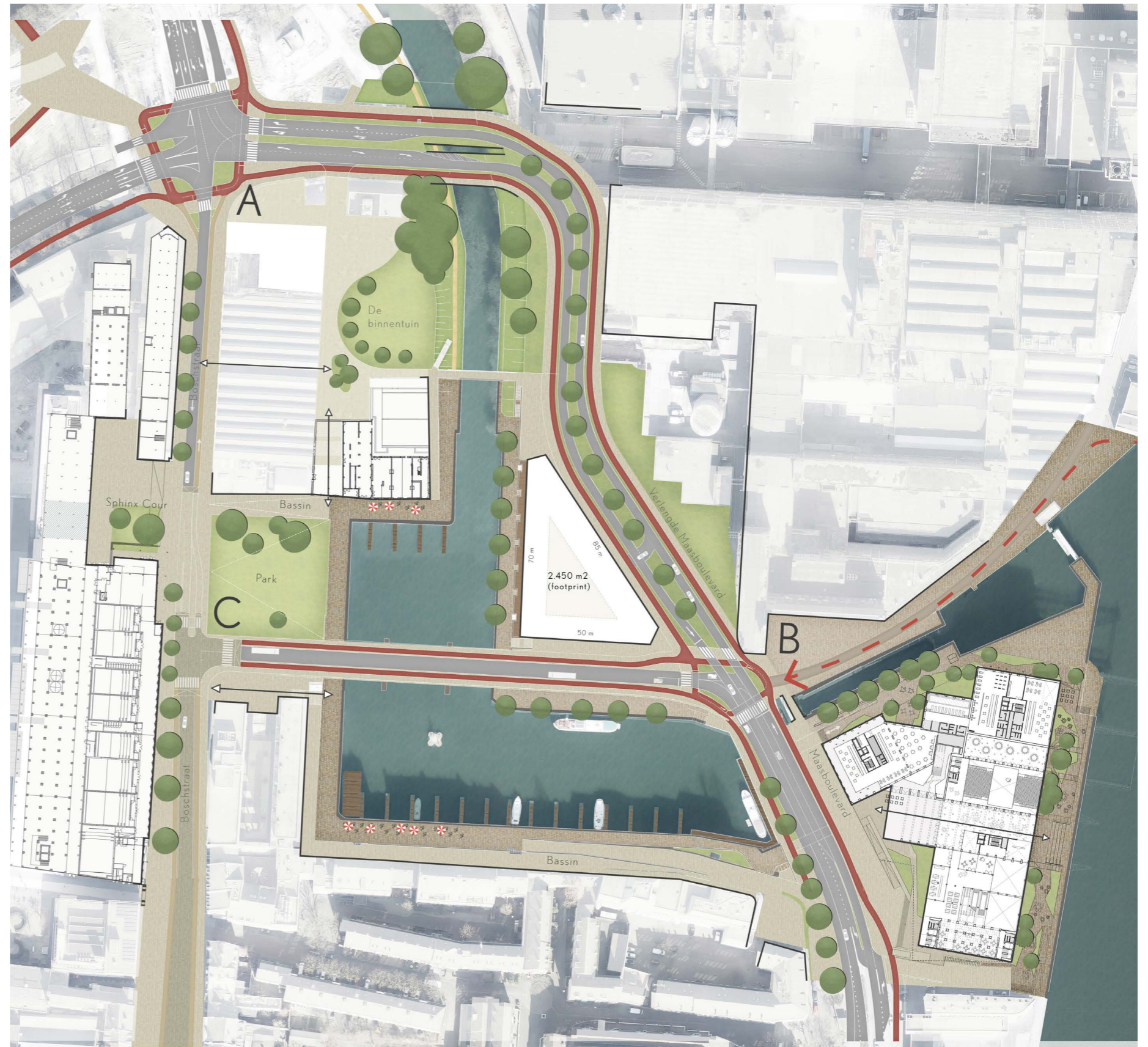
- Bussen over de Bassinbrug volgens huidige ov-concessie.
- Scoort op reguliere dagen goed op de ov- criteria: reistijd, betrouwbaarheid, exploitatie en behoud reizigers.
- Op topdagen kan doorstroming ov geborgd worden door de topdagenaanpak.

Fietsers en voetgangers

- Doorstroming op alle kruispunten binnen de gemeentelijke uitgangspunten
- Logische en directe verbindingen voor alle fietsers
- Door de bus is er weinig belevingswaarde. Verkeersfunctie is dominant
- Kruispunt B is groot, VRI nodig

Auto

- Doorstroming op alle kruispunten binnen de gemeentelijke uitgangspunten.
- Op topdagen is bereikbaarheid van de stad vergelijkbaar met de huidige situatie.

2D visualisatie

Variant 1: Bassinbrug behouden

Ooghoogtes

Ooghoogte genomen vanuit filmhuis Lumière

Ooghoogte genomen vanuit hoge bassinkade

Variant 1: Bassinbrug behouden

Vogelvlucht

Ooghoogte genomen vanuit de Sphinx fabriek

Variant 2: Bassinbrug vergroenen

2D visualisatie

De brug wordt alleen toegankelijk voor fietsers en voetgangers en krijgt een groeninrichting. Het herinrichten van de bestaande Bassinbrug zonder ov-rijbanen, verzacht de infrastructuurle uitstraling en verbetert de fiets- en wandelroutes. Dit leidt echter niet tot de gewenste impuls voor het gebied omdat de brug een visuele barrière blijft en het woonblok net zoals bij variant 1 achter de brug komt te liggen.

Ruimtelijk

- Ruimer bouwvlak woonblok, iets meer programma
- Kruispunten B en C compacter.
- Groen geeft een andere beleving, maar brug blijft fysiek en visueel een barrière.
- Een vergroende brug kan een verblijfsplek worden.
- Zuidelijke kade niet direct aangesloten op nieuwbouw en middels functies geactiveerd

Bus

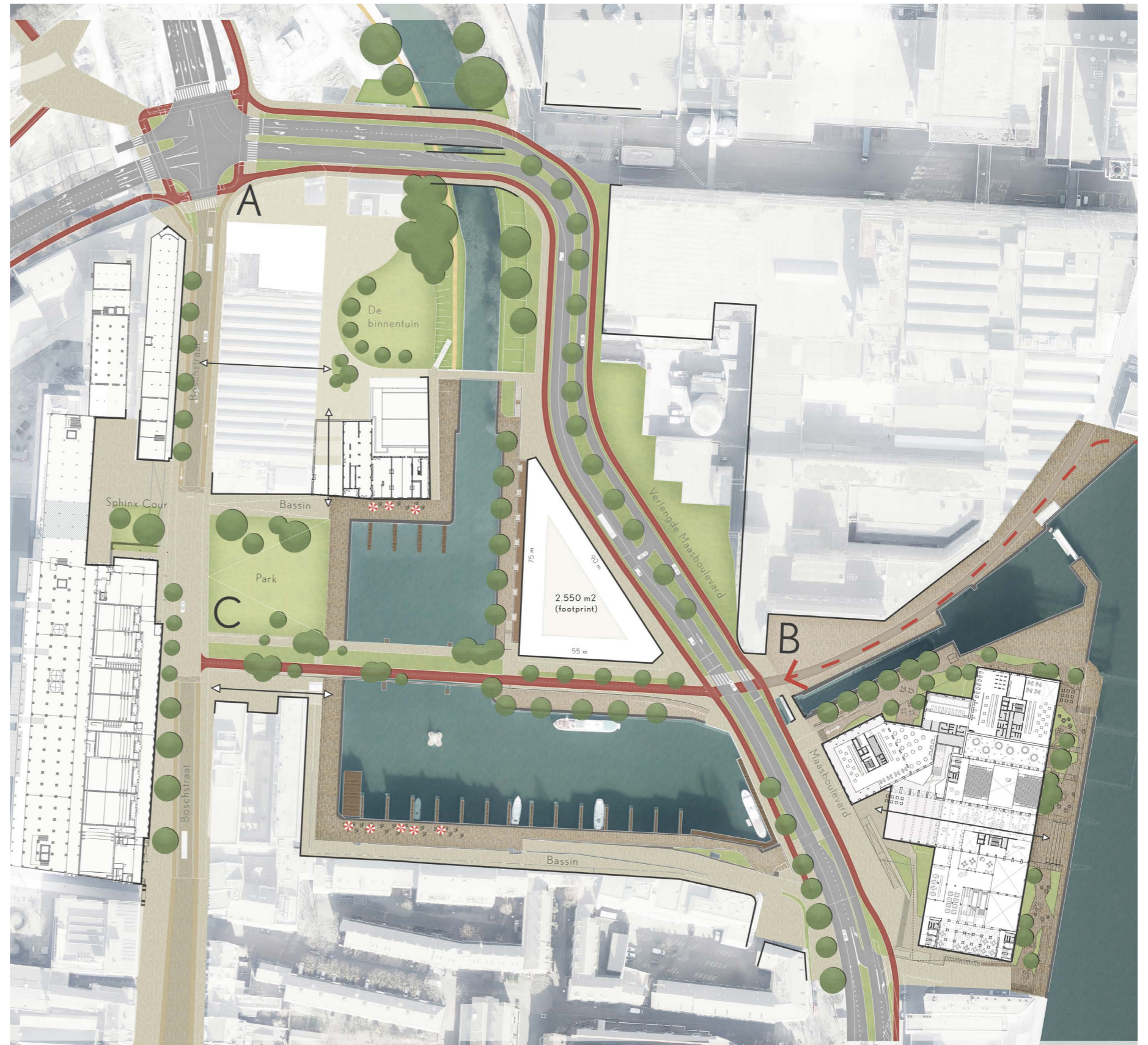
- Bussen over Boschstraat en Verlengde Maasboulevard. Niet volgens ov-concessie,
 - langere reisafstand
 - verwachte afname van het aantal reizigers
- Zolang het Sappi terrein nog geen levendig gebied is, voelt deze route als extra omrijden.
- Scoort op reguliere dagen goed op het criterium betrouwbaarheid.
- Op topdagen kan doorstroming ov geborgd worden door de topdageaanpak.

Fietsers en voetgangers

- Door vergroening brug zonder gemotoriseerd verkeer meer belevingswaarde.
- Op de Boschstraat Noord rijdt de bus in 2 richtingen. Daardoor minder ruimte voor beleving van de omgeving.

Auto

- Vergelijkbaar als variant 1.

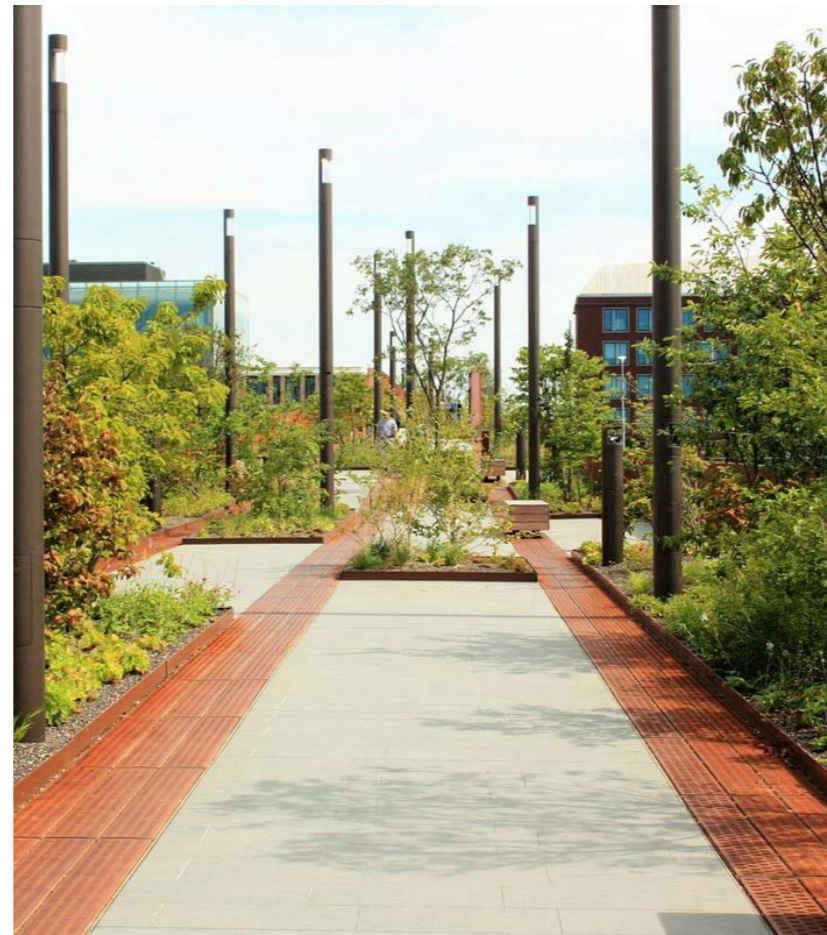
2D visualisatie

Variant 2: Bassinbrug vergroenen

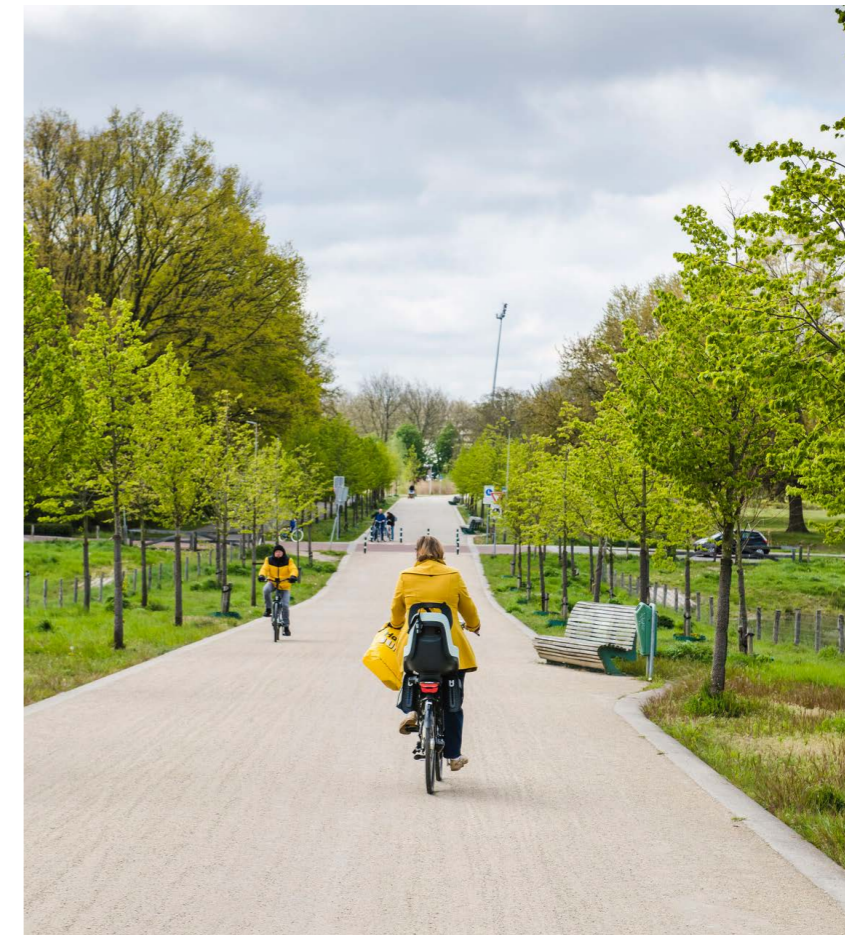
Voorbeelden van groene fiets-
en voetgangersbruggen en verbindingen

Highline 606, Chicago

Paleisbrug, Den Bosch

Groene loper, Maastricht

Variant 2: Bassinbrug vergroenen

Ooghoogtes

Ooghoogte genomen vanuit filmhuis Lumière

Ooghoogte genomen vanuit hoge bassinkade

Variant 2: Bassinbrug vergroenen

Vogelvlucht

Ooghoogte genomen vanuit de Sphinx fabriek

Variant 3: Bassinbrug vervangen

2D visualisatie

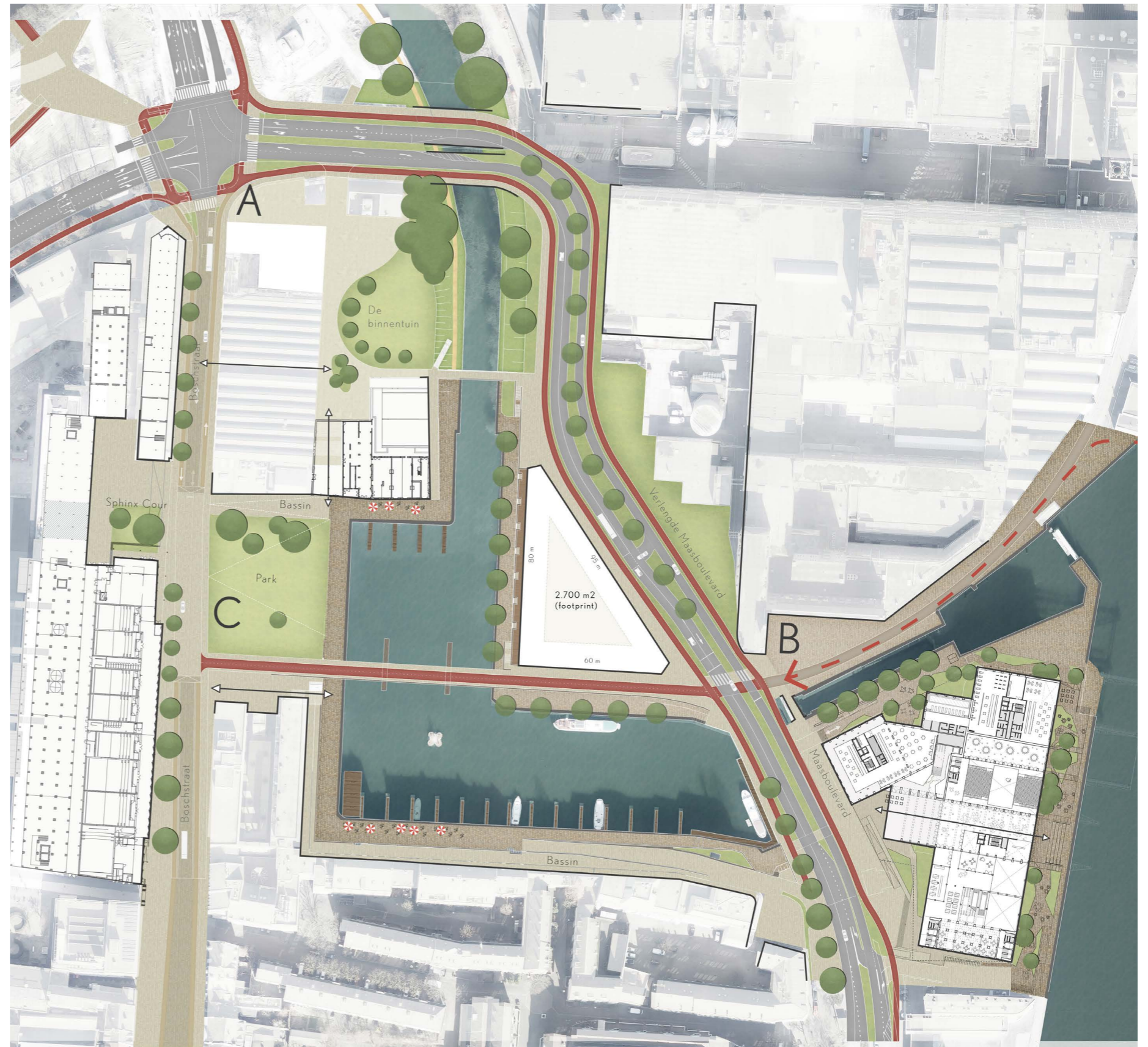
De Bassinbrug wordt gesloopt en er komt een nieuwe, smallere fietsers-voetgangersbrug op de plek van de huidige brug. De breedte van de brug wordt daarmee gehalveerd ten opzichte van de bestaande situatie. Deze variant lost een groot aantal van de nadelen op die behoud van de huidige brug nog niet oplost. Er is ruimtelijk gezien veel minder visuele barrière, omdat deze brug smaller wordt en het woonblok vanwege het verdwijnen van het verkeer op de brug dichterbij het water gesitueerd kan worden. Het woonblok wordt nog maar aan een zijde begrensd door een verkeersweg namelijk de Verlengde Maasboulevard.

Ruimtelijk

- Door een smallere en slankere brug worden fysieke en visuele barrière sterk verminderd
- Bouwvlak van woonblok nog verder vergroot
- Extra ruimte vergroening en verblijf op kades en sleephelling
- Kansen om functionaliteit Bassinhaven te verbeteren.

Bus, auto, fietsers en voetgangers

- Vergelijkbaar als variant 2.

2D visualisatie

Variant 3: Bassinbrug vervangen

Voorbeelden van smalle fiets-
en voetgangersbruggen

Cykelslangen, Kopenhagen

Lettenviadukt, Zürich

Catharinabrug, Leiden

Variant 3: Bassinbrug vervangen

Ooghoogtes

Ooghoogte genomen vanuit filmhuis Lumière

Ooghoogte genomen vanuit hoge bassinkade

Variant 3: Bassinbrug vervangen

Vogelvlucht

Ooghoogte genomen vanuit de Sphinx fabriek

Variant 4: Bassinbrug vervalt

2D visualisatie

De brug wordt gesloopt waardoor de ruimtelijkheid van het Bassin wordt hersteld. Alle verkeer zal een andere route moeten volgen. Bij het compleet wegnemen van de brug over het Bassin wordt de ruimtelijke eenheid van de haven hersteld en ontstaan er maximale mogelijkheden voor verblijf in de haven zelf en op de kades. Deze variant geeft de gewenste kwalitatieve impuls aan de omgeving van het Bassin. Hiermee wordt de binnenstad echt opgerekt.

Ruimtelijk

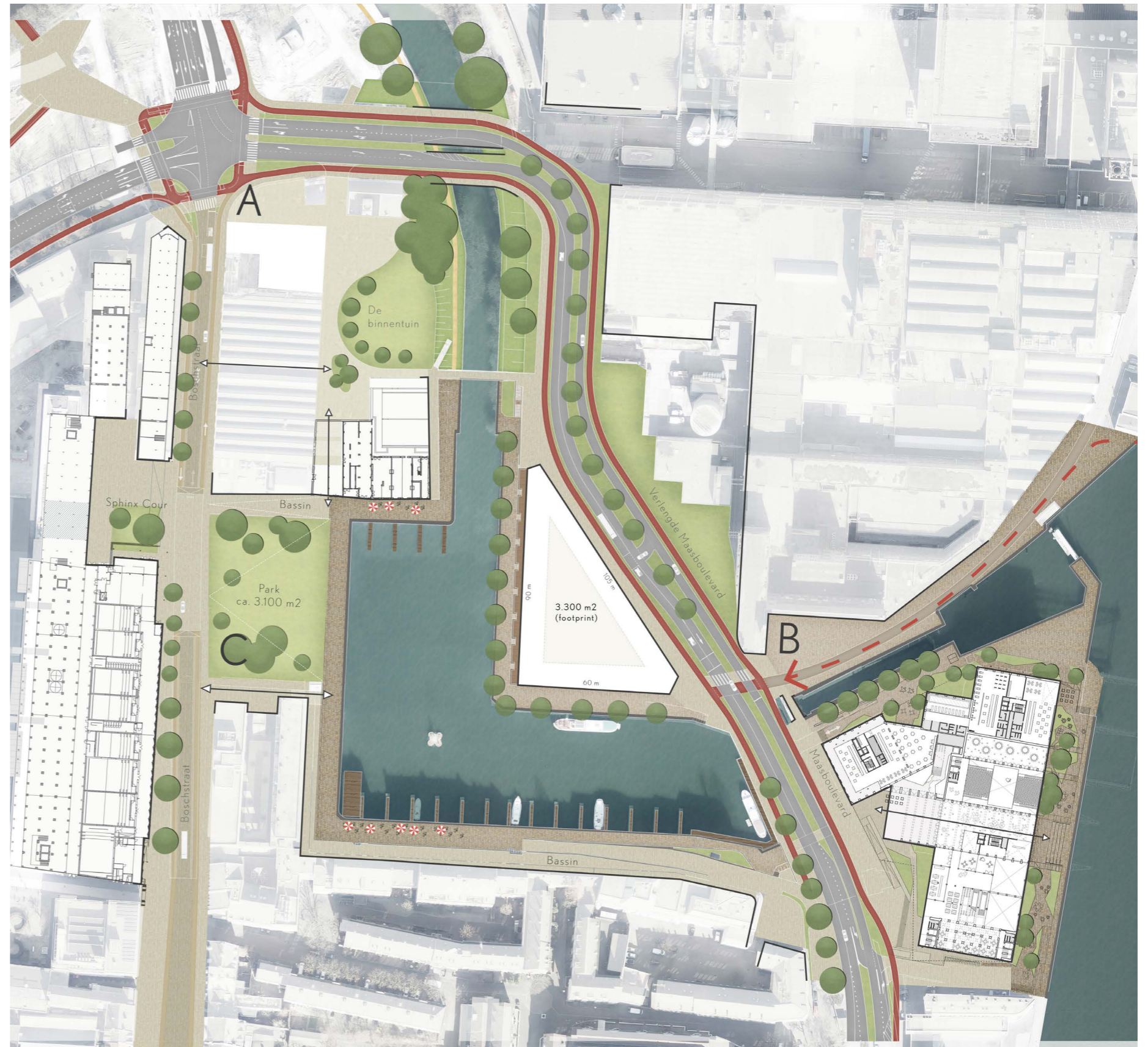
- Bassinhaven als een eenheid beleefbaar met zicht op omliggende kades en wanden
- Mogelijkheid ontstaat om van het Bassin één geheel te maken.
- Ligging woningbouwblok direct aan kades; plint en kadekelders worden aantrekkelijk voor commerciële functies.
- Bouwvlak en programma hierdoor sterk vergroot
- Ruimte om verblijfskwaliteit te vergroten door park aan Bassin te vergroten /herinrichten.

Bus en auto

- Vergelijkbaar als variant 2.

Fietsers en voetgangers

- Een fijnmazig netwerk is voor beide van belang.
- Voor fietsers wordt de maaswijdte zonder Bassinbrug te groot. Bij deze variant is het dus van belang dat er een goed alternatief voor fietsers en voetgangers komt voor de doorgaande routes.
- Logische en directe verbindingen voor voetgangers en fietsers met bestemmingen in het Sphinxkwartier moeten in aansluiting op een nieuwe brug over de Maas worden ontwikkeld.

2D visualisatie

Variant 4: Bassinbrug vervalt

Ooghoogtes

Ooghoogte genomen vanuit filmhuis Lumière

Ooghoogte genomen vanuit hoge bassinkade

Variant 4: Bassinbrug vervalt

Vogelvlucht

Ooghoogte genomen vanuit de Sphinx fabriek

Ruimtelijke varianten

Overzicht

Variant 1: Bassinbrug behouden

Variant 2: Bassinbrug vergroenen

Variant 3: Bassinbrug vervangen door nieuwe fiets-voetgangersbrug

Variant 4: Bassinbrug vervalt

4. Conclusie en aanbevelingen

4. Conclusie en aanbevelingen

Quicksan Bassinbrug

Conclusies

1. Het verleggen van de ov-as van de Markt Gubbelstraat naar de Verlengde Maasboulevard biedt een grote verbetering van de woon- leef- en verblijfskwaliteit rondom het Bassin.
2. Op basis van ruimtelijke kwaliteit en geoptimaliseerd gebruik van de kades rondom gaat de voorkeur sterk uit naar een Bassin zonder Bassin brug.
3. Er moet echter wel een fietsers en voetgangersnetwerk mogelijk zijn met een acceptabele maaswijdte, zodat alle gewenste routes een plek kunnen krijgen. Omdat de positie van de Maasbrug en de westelijke aanlanding nog met onzekerheid is omgeven, wordt geadviseerd minimaal 1 variant met fietsvoetgangersbrug uit te werken, waarbij ruimtelijk de voorkeur uitgaat naar variant 3; realisatie van een nieuwe fiets- en voetgangersbrug.

Aanbevelingen

1. Nader onderzoek inpassing Maasbrug en logische lange afstand fietsroute(s) door het gebied i.r.t. station.
2. Nader onderzoek voetgangers- en fietsnetwerk Sphinxkwartier en bereikbaarheid van de diverse bestemmingen.
3. Uitwerking middels sterkere technische onderbouwing van de gekozen varianten waarbij onder andere de navolgende aspecten van belang zijn:
 - peilverschillen en overbrugging daarvan
 - technische mogelijkheden inpassing groen
 - aanwezige kabels en leidingen i.r.t. gewenste vergroening en kosten.
4. Inpassing, omvang en programmering driehoekig bouwblok per variant uitwerken.